

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 333/2010- 15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. A. B., CSc., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2009 a oznámením predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 254/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti S., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2010 faxom doručená sťažnosť spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24. novembra 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 254/2008 a oznámením predsedu senátu najvyššieho súdu z 19. januára 2010 v tom istom konaní. Sťažnosť bola v písomnej forme doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 16. marca 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Správa katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu (ďalej len „správa katastra“) rozhodnutím č. X-290/03 z 10. decembra 2007 zastavila konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte, ktoré bolo začaté na návrh spoločnosti R., s. r. o., B. (ďalej len „spoločnosť R.“ alebo „žalobca“). Oprava mala spočívať v zápise záložného práva na nehnuteľnosti družstva D. v prospech spoločnosti R. do katastra nehnuteľností. Pri zápise predmetných nehnuteľností na nový list vlastníctva v roku 1999 totiž správa katastra údaje o záložnom práve opomenula zapísať napriek tomu, že tieto boli uvedené už od roku 1992 vo vtedajšej evidencii nehnuteľností. Keďže však správa katastra zistila, že pred podaním návrhu na opravu chyby v katastrálnom operáte bolo začaté súdne konanie na Okresnom súde Bratislava II, ktorého predmetom bola neplatnosť záložnej zmluvy tvoriacej právny titul pre navrhovaný zápis záložného práva, využila postup podľa § 30 ods. 1 písm. g) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“).

Spoločnosť R. žalobou podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) doručenu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 18. februára 2008 požadovala zrušenie napadnutého rozhodnutia správy katastra a vrátenie veci na ďalšie konanie. V žalobe argumentovala poukazom na skutočnosť, že žiadosť *„o nápravu – o vyznačenie existujúceho a trvajúceho záložného práva na stavby družstva D., na list vlastníctva, na ktorom sú tieto stavby zapísané... bola doručená Správe katastra Bratislava II prostredníctvom Pošty Bratislava 2 – bola dodaná 30.1.2003...“*. Podľa názoru žalobcu tak konanie o uvedenej žiadosti *„začalo dňa 30.1.2003, t. j. o pol roka skôr, než sa na Okresnom súde Bratislava II začalo konanie o žalobe družstva D.“*.

Krajský súd rozsudkom č. k. 1 S 30/2008-123 z 11. septembra 2008 žalobu spoločnosti R. zamietol. Z vyžiadaného administratívneho spisu považoval za preukázané,

že „podaním zo dňa 10.12.2003 sa žalobca zastúpený Advokátskou kanceláriou domáhal opravy chyby v katastrálnom operáte týkajúcej sa zápisu záložného práva na LV č. 2978, k. ú. N.“. Následne (25. februára 2004) správa katastra síce opatrením vykonala zápis záložného práva v prospech žalobcu, avšak na základe protestu prokurátora rozhodnutím č. X-290/03 zo 4. októbra 2007 tento zápis zrušila. Vzhľadom na to, že konanie na Okresnom súde Bratislava II vedené pod sp. zn. 11 C 88/03 začalo 31. júla 2003, teda skôr ako 10. decembra 2003, považoval krajský súd postup správy katastra i jej rozhodnutie o zastavení konania za súladný so zákonom. Tvrdenie spoločnosti R., že návrh na začatie správneho konania bol správe katastra doručený 30. januára 2003, považoval krajský súd za účelové, pretože túto skutočnosť „žalobca v konaní nijako nepreukázal a táto skutočnosť nevyplýva z administratívneho spisu“.

Krajský súd rozhodol o podanej žalobe po pojednávaní, ktoré žalobca žiadal odročit', aby mohol zaujať kvalifikované stanovisko k vyjadreniu vedľajšieho účastníka v konaní (družstvo D.), a to bez prítomnosti právneho zástupcu žalobcu, „*nakoľko vyjadrenie k vyjadreniu vedľajšieho účastníka od žalovaného (správne má byť žalobcu, pozn.) súd nežiadal a ani ho pre účely pojednávania nepotreboval*“.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca odvolaním doručeným krajskému súdu 17. októbra 2008. Poukazujúc na rovnaké skutočnosti, akými argumentoval v žalobe, tvrdil, že krajský súd „*vychádzal z neúplného zistenia skutkového stavu, nepreskúmal náležité zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ani zákonnosť postupu, ktorý predchádzal vydaniu tohto rozhodnutia, a stotožnil sa s týmto rozhodnutím bez toho, že by sa zaoberal dôkazmi, ktoré sme mu predložili*“. Zdôraznil, že k žalobe doručenej krajskému súdu „*sme pripojili doklad – vystavený doručovateľskou inštitúciou, Slovenskou poštou, zo dňa 4.12.2003 – z ktorého jednoznačne a nepochybne vyplýva, že správne orgánu došlo naše podanie a že jeho doručením dňa 30.1.2003 sa začalo správne konanie*“. Argumentoval aj názorom, že predmet konania pred Okresným súdom Bratislava II nie je totožný s predmetom konania pred správou katastra.

Následne spoločnosť R. a sťažovateľ uzavreli 28. októbra 2008 zmluvu o postúpení pohľadávky, pričom podľa čl. IV tejto zmluvy na sťažovateľa ako postupníka „*prechádzajú*

aj záložné práva na nehnuteľnostiach, ktorými je pohľadávka zabezpečená podľa Záložnej zmluvy zo dňa 02.04.1992...“.

Najvyšší súd uznesením z 24. novembra 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 254/2008 konanie o odvolaní žalobcu proti rozsudku krajského súdu zastavil. Počas konania totiž „z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I zistil, že žalobca – R., s. r. o., so sídlom v B. – bol dňa 21.4.2009 vymazaný z obchodného registra na základe rozhodnutia súdu o zrušení obchodnej spoločnosti podľa § 68 ods. 3 písm. c/ ObZ z dôvodu podľa § 68 ods. 6 ObZ“. S poukazom na ustanovenie § 107 ods. 4 OSP tak najvyšší súd dospel k záveru o nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalobcu, čo je „neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania“.

Sťažovateľ doručil 23. decembra 2009 (ešte pred doručením uznesenia vydaného 24. novembra 2009) najvyššiemu súdu k sp. zn. 8 Sžo 254/2008 podanie označené ako „návrh na pripustenie zmeny žalobcu a stanovisko k vyjadreniam správneho orgánu a vedľajšieho účastníka k odvolaniu žalobcu“. V ňom okrem iného navrhol zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že z konania vystúpi spoločnosť R. a na jej miesto nastúpi sťažovateľ. Zároveň vyjadril súhlas so svojím vstupom do konania.

Sťažovateľovi bolo 21. januára 2010 doručené oznámenie predsedu senátu najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o sťažovateľovom odvolaní, z 19. januára 2010 o zastavení odvolacieho konania.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ poukázal na súvisiace konanie vedené pred najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Sžo 278/2008, ktorého predmetom bolo odvolanie spoločnosti R. proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 335/2007-143 z 18. septembra 2008. Krajský súd rozsudkom zamietol žalobu žalobcu proti rozhodnutiu správy katastra č. X-290/03 zo 4. októbra 2007, ktorým táto na základe protestu prokurátora zrušila zápis záložného práva k nehnuteľnostiam družstva D. V predmetnom odvolacom konaní najvyšší súd na základe návrhu spoločnosti R. na zmenu účastníka na strane žalobcu s poukazom na zmluvu o postúpení pohľadávky z 28. októbra 2008 uznesením z 11. augusta 2009 v konaní sp. zn. 1 Sžo 278/2008 pripustil „zámenu na strane žalobcu tak, že v konaní

na strane žalobcu bude vystupovať S., a. s., B.“. Najvyšší súd zároveň 11. augusta 2009 rozsudkom sp. zn. 1 Sžo 278/2008 potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu. Sťažovateľ tvrdí, že tento rozsudok bezprostredne po jeho doručení adresoval (25. septembra 2009) najvyššiemu súdu k spisovej značke 8 Sžo 254/2008.

Podľa sťažovateľa preto *„najvyšší súd vo veci 8Sžo254/2008 vedel, že spoločnosť S., a. s., sa 28.10.2008 stala, v čase rozhodovania najvyššieho súdu dňa 11.8.2009 vo veci 1Sžo/278/2008 bola a aj naďalej je právnym nástupcom spoločnosti R., spol. s r. o. vo veci postúpenej pohľadávky a s ňou spojeného záložného práva. Napriek tomu vo veci č. k. 8Sžo/254/2008 odvolacie konanie zastavil...“*. Najvyšší súd tak mal porušiť základné právo sťažovateľa zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože *„zastavil odvolacie konanie, hoci mal dôveryhodné podklady o tom, že sa sťažovateľ v dôsledku postúpenia pohľadávky stal právnym nástupcom účastníka konania – žalobcu, a v dôsledku toho podľa § 107 ods. 4 OSP bol povinný pokračovať v konaní so sťažovateľom ako právnym nástupcom žalobcu“*.

Sťažovateľ tiež zdôraznil, že rozhodnutie správy katastra z 10. decembra 2007 bolo vydané *„v rozpore s § 3 ods. 2 a § 33 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. ...“*, pretože účastníkovi konania nebola daná možnosť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia. Spoločnosti R. i samotnému sťažovateľovi krajský súd i najvyšší súd v konaní sp. zn. 8 Sžo 254/2008 *„odňali, ani nevytvorili... príležitosť v ústnom súdnom konaní obhájiť svoje práva. V dôsledku toho vo veci najvyššieho súdu č. 8Sžo/254/2008 účastníka, ktorý bránil svoje práva, nevypočul ani správny orgán, ani súd prvého stupňa, ani odvolací súd.“*

Napokon sťažovateľ namietal i postup predsedu senátu najvyššieho súdu, ktorý na sťažovateľovo podanie doručené najvyššiemu súdu 23. decembra 2009 reagoval oznámením z 19. januára 2010 o tom, že v konaní sp. zn. 8 Sžo 254/2008 už bolo vyhlásené rozhodnutie o zastavení konania. Podľa sťažovateľa *„neodmysliteľnou súčasťou práva na súdnu ochranu... je aj právo osoby, ktorá uplatňuje svoje práva na súde, aby o jej právach rozhodol súd kvalifikovanou, zákonom ustanovenou formou. Súd – samosudca i senát – rozhodujú rozsudkom alebo uznesením.“*. Preto *„sudca Najvyššieho súdu JUDr. Ing. M. G. vo veci 8Sžo/254/2008 nerozhodol v súlade s právnymi predpismi a konal*

arbitrárne“, keď podanie sťažovateľa *„vrátil právnomu zástupcovi bez rozhodnutia opatrením“*.

Sťažovateľ v závere sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva spoločnosti S., a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb.) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžo/254/2008 zo dňa 24. novembra 2009 a opatrením sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžo/254/2008 zo dňa 19.01.2010 porušené boli

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžo/254/2008 z 24. novembra 2009 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie

3. Opatrenie sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžo/254/2008 zo dňa 19.01.2010 sa zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby obnovil stav pred porušením základného práva alebo slobody a rozhodol o návrhu sťažovateľa

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný spoločnosti S., a. s., B. na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. A. B., CSc., so sídlom B., zaplatiť trovy konania za dva úkony právnej pomoci.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane

druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti v prvom rade namietal proti uzneseniu najvyššieho súdu z 24. novembra 2009 spôsob rozhodnutia, keďže konanie o odvolaní bolo zastavené bez meritórneho prerokovania odvolaním uplatneného práva, a to z dôvodu zániku spoločnosti R., ktorá odvolanie proti rozsudku krajského súdu podala v procesnej pozícii žalobcu. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že najvyšší súd musel mať vedomosť o právnom nástupníctve po zaniknutej spoločnosti R., keďže k spisovej značke 8 Sžo 254/2008 už 25. septembra 2009 doručoval najvyššiemu súdu rozhodnutie v súvisiacej kauze, z ktorej právne nástupníctvo jednoznačne malo vyplývať.

Ústavný súd už viackrát vyslovil názor (napr. I. ÚS 26/94, I. ÚS 23/06), že obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05). Tento záver bezpochyby možno aplikovať aj na postup všeobecného súdu v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd o zastavení konania o odvolaní sťažovateľa rozhodol na základe ustanovenia § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 107 ods. 4 OSP, podľa ktorého ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

Citované ustanovenie upravuje prípad zániku právnickej osoby, a teda zániku jej spôsobilosti byť účastníkom súdneho konania. Ak v tejto súvislosti Občiansky súdny

poriadok umožňuje konajúcemu súdu pokračovať s právnym nástupcom zaniknutej právnickej osoby, musí ísť o tzv. univerzálneho sukcesora, ktorý zánikom právneho predchodcu nastupuje zásadne do všetkých práv a povinností auktora.

Ak teda podľa argumentácie obsiahnutej v predloženej sťažnosti mal najvyšší súd pokračovať v konaní o odvolaní spoločnosti R. po jej zániku so sťažovateľom, muselo by byť v konaní jednoznačne preukázané, že sťažovateľ sa stal univerzálnym sukcesorom po spoločnosti R.

Sťažovateľ však v predloženej sťažnosti nenavrhol a v prílohách svojej sťažnosti nedoložil žiadne také dôkazy o jeho právnom nástupníctve po zaniknutej spoločnosti R., ktoré mohli dávať najvyššiemu súdu dostatočný základ na pokračovanie v konaní so sťažovateľom. Podľa názoru ústavného súdu totiž uznesenie najvyššieho súdu v súvisiacom konaní (sp. zn. 1 Sžo 278/2008), ktorým pripustil zmenu účastníka na strane žalobcu v prospech sťažovateľa na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 28. októbra 2008, nemožno považovať za dôkaz univerzálnej sukcesie sťažovateľa do právnej pozície spoločnosti R.

Zmluva o postúpení pohľadávky (a rovnako tak aj postup najvyššieho súdu v uvedenom súvisiacom konaní) preukazuje iba singulárnu sukcesiu sťažovateľa ako postupníka do práv postupcu, ktoré tvorili predmet tejto zmluvy.

Sťažovateľ však mohol od najvyššieho súdu očakávať, že s ním bude pokračovať ďalej v konaní o odvolaní spoločnosti R., ale len za predpokladu, že by sťažovateľ alebo v čase jej právnej existencie spoločnosť R. navrhli podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, ako to bolo aj v súvisiacom konaní, na ktoré sťažovateľ poukazuje.

Pre realizáciu postupu podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP v prebiehajúcim konaní je však nevyhnutne potrebný kvalifikovaný návrh účastníka konania. Konajúci súd nie je oprávnený iniciatívne zisťovať existenciu singulárnej sukcesie, kto je sukcesorom, prípadne dokonca ex offo zmenu pripustiť. Konal by tak v rozpore s dispozičnou zásadou, ktorá ovláda nielen občianske súdne konanie, ale aj konanie podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho

súdneho poriadku. Tým by sa všeobecný súd v konečnom dôsledku dostal aj do konfliktu s ustanovením čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Pritom ústavný súd považuje za potrebné dodať, že doručenie už viackrát spomenutého uznesenia najvyššieho súdu z 11. augusta 2009 vo veci sp. zn. 1 Sžo 278/2008 k spisovej značke 8 Sžo 254/2008 najvyšší súd nemohol považovať za návrh na zmenu účastníka konania. Takýto jeho postup by zjavne prekračoval aj zásadu neformálnosti konania (§ 41 ods. 2 OSP), ktorá má bezpochyby svoje aplikačné hranice.

Ako vyplýva z príloh sťažnosti, sťažovateľ doručil najvyššiemu súdu návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu až 23. decembra 2009, pričom najvyšší súd rozhodol o zastavení konania o odvolaní spoločnosti R. uznesením z 24. novembra 2009. Možno tak konštatovať, že sťažovateľ ani spoločnosť R. nevyužili v relevantnom časovom období procesné subjektívne právo priznané im ustanovením § 92 ods. 2 OSP, a tým predmetné konanie v konečnom dôsledku vystavili riziku zastavenia podľa § 107 ods. 4 OSP. Za toto riziko nemôže niesť zodpovednosť konajúci všeobecný súd. To má za následok nedostatok relevantnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu o zastavení konania a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho právom na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd preto dospel k záveru o nedôvodnosti prvej námietky sťažovateľa.

Sťažovateľ v predloženej sťažnosti ďalej namietal, že žalobca a ani sťažovateľ nemali možnosť v priebehu konania o žalobe vyjadriť sa k okolnostiam kauzy na ústnom pojednávaní.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti brojil proti uzneseniu najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 8 Sžo 254/2008 a proti „opatreniu“ predsedu senátu najvyššieho súdu, ktorý konal v jeho veci. Nenapádal však postup najvyššieho súdu v uvedenom konaní. Pochybenie konajúceho všeobecného súdu spočívajúce v nezákonnom zabránení účastníkovi konania

uplatňovať svoje hmotné i procesné práva na pojednávaní zakladá podľa názoru ústavného súdu v prvom rade ústavne relevantnú vadnosť postupu všeobecného súdu, až následne vadnosť rozhodnutia, ktoré je výsledkom a završením takého procesného postupu.

Navyše v súvislosti s okolnosťami sťažovateľovho prípadu ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 250ja ods. 2 OSP, podľa ktorého v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak vykonáva dokazovanie.

Vzhľadom na spôsob rozhodnutia najvyššieho súdu o odvolaní spoločnosti R. (zastavenie konania podľa § 107 ods. 4 OSP) ústavný súd zastáva názor, že postup najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho necharakterizovala žiadna zo skutočností uvedených v citovanom ustanovení § 250ja ods. 2 OSP, ktorá by si vyžadovala nariadiť pred rozhodnutím pojednávanie vo veci. Postup najvyššieho súdu v konaní o podanom odvolaní ani rozhodnutie završujúce tento postup tak nesignalizujú možnosť zistenia porušenia niektorého z označených práv sťažovateľa pri prípadnom meritórnem prerokovaní jeho sťažnosti.

Ústavný súd dospel i k nedôvodnosti rovnakej námietky smerujúcej proti postupu krajského súdu. Táto námietka totiž mohla mať pre rozhodovanie ústavného súdu význam v prípade, ak by základné právo sťažovateľa na súdne konanie a jeho právo na spravodlivé súdne konanie vyžadovali od najvyššieho súdu v okolnostiach predmetnej kauzy nápravu eventuálnej tvrdenej vadnosti postupu krajského súdu. Z príloh sťažnosti však vyplýva, že aj keď v odvolaní proti rozsudku krajského súdu spoločnosť R. uviedla, že tento súd „*konal o našej žalobe bez našej prítomnosti, keď neuznal dôležité okolnosti, pre ktoré sme požiadali o odročenie pojednávania...*“, je zrejmé, že vzhľadom na zastavenie konania o odvolaní pre nedostatok spôsobilosti odvolateľa bolo preskúmavanie prípadného pochybenia krajského súdu najvyšším súdom irelevantné.

Poslednou sťažnostnou námietkou bolo tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označených práv „opatrením“ predsedu senátu prejednávajúceho jeho odvolanie

z 19. januára 2010. Ako vyplýva z jeho obsahu, predseda senátu najvyššieho súdu v ňom právnenému zástupcovi sťažovateľa oznámil, že o podanom odvolaní spoločnosti R. bolo rozhodnuté 24. novembra 2009, teda ešte pred doručením návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania na strane žalobcu (23. decembra 2009).

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd je toho názoru, že list predsedu senátu najvyššieho súdu z 19. januára 2010 nie je rozhodnutím ani opatrením (napriek tomu, že sťažovateľ ho v sťažnosti takto označil) a v okolnostiach posudzovaného prípadu ho nemožno považovať v zmysle citovaného ustanovenia § 49 zákona o ústavnom súde ani za nespochybniteľný dôkaz o (inom) zásahu, ktorý by mal spočívať v tom, že žalovaný súd odmietol konať a rozhodovať o sťažovateľom podanom procesnom návrhu a že by tým zároveň odmietol poskytnúť právam sťažovateľa požadovanú ochranu.

Účelom, pre ktorý je povinnosťou konajúceho všeobecného súdu rozhodnúť o právne relevantnom podaní, je snaha zabezpečiť účastníkovi konania účinné poskytnutie ochrany jeho uplatnenému hmotnému právu, ale aj snaha zabezpečiť účastníkovi konania účinný vplyv na autoritatívny úsudok orgánu verejnej moci o veci tvoriacej predmet konania. Naplneniu vymedzeného účelu pritom napomáhajú nielen podania, ktorými účastník konania disponuje predmetom konania, ale aj iné podania, ktorými účastník konania nepriamo zabezpečuje realizáciu svojej snahy dosiahnuť v konaní úspech. Takým podaním je bezpochyby aj návrh na zmenu účastníka konania, pretože jeho nevyužitie môže viesť k neúspechu v konaní, a to aj vtedy, keď ostatné skutkové okolnosti prerokovávanej kauzy svedčia v prospech konkrétneho účastníka.

Procesný návrh sťažovateľa na zmenu účastníka konania na strane žalobcu doručený najvyššiemu súdu však podľa názoru ústavného súdu nemohol zabezpečiť už uvedený účinný vplyv na rozhodnutie o merite veci, a to preto, lebo sťažovateľ doručil svoj návrh

najvyššiemu súdu až potom, ako tento uznesením zastavil konanie. Keďže pre uznesenie najvyššieho súdu bol rozhodujúci stav v čase jeho vydania (§ 167 ods. 2 OSP v spojení s § 154 ods. 1 OSP), nemal najvyšší súd 23. decembra 2009 možnosť naplniť snahu sťažovateľa o akékoľvek ovplyvnenie prípadného ďalšieho meritórneho rozhodovania o podanom odvolaní. Preto, ak o predmetnom návrhu sťažovateľa nerozhodol v žiadnej formalizovanej podobe, nepoprel najvyšší súd zmysel a podstatu zákazu odmietnutia spravodlivosti plynúceho zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. I poslednú námietku sťažovateľa tak ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú, preto sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2010